

**Názov práce: Popularizačný výklad Milgramovho experimentu
poslušnosti**

PSY717 - Statistická analýza dat

Kristína Mitterová (učo 402875)

Vyučujúci: : Mgr. Stanislav Ježek, PhD.

Datum odovzdání práce: 1.5. 2013

Nevysvetliteľné neľudské správanie napríklad v druhej svetovej vojne vypovedá o tom, že ľudia za určitých podmienok konajú diametrálne odlišne od svojich morálnych hodnôt a presvedčení. V nasledujúcich riadkoch sa na príklade jedného z najslávnejších psychologických experimentov dozvieme, že existuje množstvo faktorov vplývajúcich na poslušnosť človeka.

Štúdie prebiehajúce od roku 1963 pod vedením Stanleyho Milgrama, skúmali mieru poslušnosti voči autorite. Úlohou participantov bolo potrestať nesprávne odpovedajúceho študenta dávkou elektrického šoku. Tento začínal na úrovni 15 voltov, kde každá zlá odpoveď znamenala navýšenie o 15 voltov. Experiment skončil v prípade, že participant odmietol pokračovať alebo dosiahol trest 450 voltov. Experimentátorovi slovné pobádal k pokračovaniu a udeľovaniu elektrických šokov aj napriek tomu, že žiak, ktorý schválne nesprávne odpovedal, predstieral bolesť.

Určite si väčšina ľudí pomyslí, že by sa zachovali úplne inak. S touto nekonzistenciou medzi vlastným sebaobrazom a rozhodovaním v kritických situáciách počítal aj Milgram, ktorý dotazovaním študentov a dospelých zistil, že maximálny možný trest by udelili 150 voltov.

Podme však priamo k výsledkom tejto kontroverznej štúdie. Vo variantách experimentu sa miera poslušnosti líšila od 0 do 90% v závislosti od kontextu. Priemerne 65% participantov poskytlo trest 450 voltov. Z tých, čo odmietli v experimente pokračovať (14 osôb), najviac (6) prestalo na 150 voltoch.

65% z ďaleka nie je dostatočné číslo k usudzovaniu na absolútnu istotu poslušnosti voči autorite. Jedinečnosť každého človeka, je dôvodom k nevyhnutnosti interpretácie každej teórie sociálnych vied, veľmi individuálne. V rámci uvedomenia si interindividuálnych rozdielov je teda korektné uvažovať „len“ na akési faktory, ktoré prispievajú k bezhlavému plneniu pokynov:

- 1) *Hlas authority*- V experimente postava učiteľa, ktorá vyžadovala od participanta aby poskytoval elektrické šoky. Milgram si poslušnosť voči autorite vysvetľoval tým, že ľudia si v procese socializácie internalizujú sociálne normy aby sa vyhli trestu. Vo variante, kde experimentátor nemal oblečený biely plášť, odmietlo pokračovať do konca až 80% participantov.
- 2) *Difúzia zodpovednosti*- Mnoho participantov prenieslo zodpovednosť za svoje činy na experimentátora. V jednej z variant experiment vyžadoval zastavenie šokov, po

tom už žiaden z participantov nechcel vo výskume pokračovať aj napriek tomu, že študent chcel.

- 3) *Stupňovitý nárast požiadaviek*- Naplnenie iniciačnej menšej požiadavky zvyšuje pravdepodobnosť splnenia aj vyššej. Pre účastníkov výskumu bolo jednoduché pustiť 195 voltov, keď pred tým už pustili 180.
- 4) *Empatia*- Ľudia s vysokou tendenciou súcitiť s trpiacimi sú menej náchylní k poslušnosti voči pokynom. Vo variante experimentu, kde participanti videli trpiacich študentov, pokračovalo do konca výskumu len 40% z nich.
- 5) *Neistota*- alebo obmedzené množstvo informácií nútili účastníkov spoliehať sa len na pokyny authority. V jednej z variant tohto výskumu vystupovali dvaja učitelia. Jeden z nich vyjadril obavy po tom, ako zaznamenal protest žiaka už po tom, ako dostal 150 voltov. Po vyjadrení týchto obáv sa poslušnosť takmer úplne vytratila- v štúdií pokračovalo len 10% účastníkov.

Na základe výsledkov Milgramovho experimentu zopakovaného v roku 2006, Burger a jeho tím tvrdia, že dnes pre tendenciu k poslušnosti platia rovnaké podmienky a teda výsledky tohto výskumu sa od pôvodného zásadne nelíšili.

Môžeme teda jednoznačne prehlásiť, že miera poslušnosti sa líši v závislosti od situácie, pričom v niektorých variantách poslušnosť odmietli všetci. Rovnako ani o účastníkoch, ktorí vo výskume pokračovali až dokonca nemožno uvažovať ako o „stáde“, pretože sa celý čas zamýšľali ako sa zachovať a boli v strese.

Jsem rád, že jste se tím prokousala. Ale to, co jste napsala jsou výpisky, které jsou bez přečtení původního článku obtížně srozumitelné.

Článek je především o tom, zda Milgramovy experimenty mohou poskytnout stejné výsledky i dnes. Nemusíte se toho nutně držet, ale když se rozhodnete pro jinou pointu, musíte ji vybudovat.

Co se statistik týká, neposkytujete čtenáři moc opory v tom, jak ty prezentované relativní četnosti hodnotit. Jsou vysoké, nebo nízké? Podle čeho tak soudíme? Někdy dobře poslouchá čtenáři možnost srovnání – ja jedněch okolností tolik, za jiných tolik.

Zkuste to ještě vylepšit.

SJ